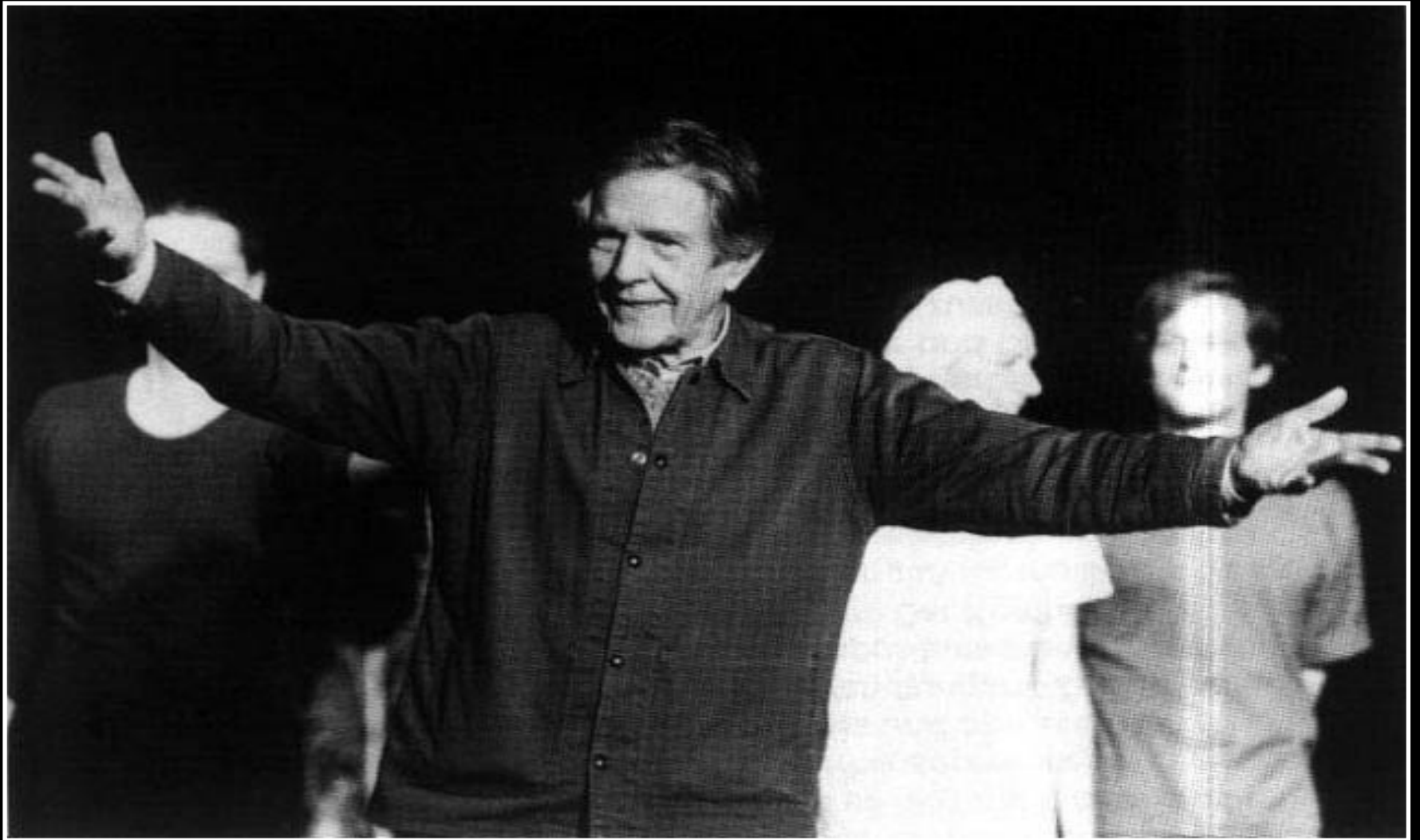

JOHN CAGE

JOHN CAGE

JOHN MILTON CAGE (5. září 1912 – 12. srpna 1992)

- studoval hudební kompozici
- byl skladatelem elektronické hudby, aleatorické a experimentální hudby, zastáncem nestandardního užití klasických nástrojů, ale také ticha, spisovatelem a tvůrcem audiovizuálního umění
- setkal se s Merce Cunninghamem (tanečník), se kterým od začátku čtyřicátých let spolupracoval
- David Tudor v letech 1952 až 1970 byl jeho dvorním interpretem a partnerem v diskuzích
- zásadně ovlivnil umění 20. století
- jeho tvorba spadá z pohledu výtvarného umění do proudu akčního umění - má na něm zásluhy nejen jako průkopník, ale i jako učitel
- jeho kurzy experimentální hudby navštěvovala řada budoucích představitelů umění akce, které se od konce 50. let prosadilo jako nový směr umění druhé poloviny 20. století.
- někdy označován přímo za zakladatele happeningu

PŘEDCHŮDCI AKČNÍHO UMĚNÍ A JOHNA CAGE

Akční umění

- akční umění zahrnuje ty umělecké projevy, které nejsou statické, jejich jádrem je akce a vyjadřují se nejen v prostoru, ale také v čase
- důraz je kladen na myšlenku, na koncept díla
- jejich cílem není vytvoření uměleckého „produktu“, ale jedinečný a neopakovatelný prožitek autora i účastníků
- jsou pro něj typické přesahy do jiných uměleckých žánrů – do tance, divadla, hudby, poezie

Předchůdci

- ve 20. století můžeme předchůdce vysledovat v avantgardních směrech.

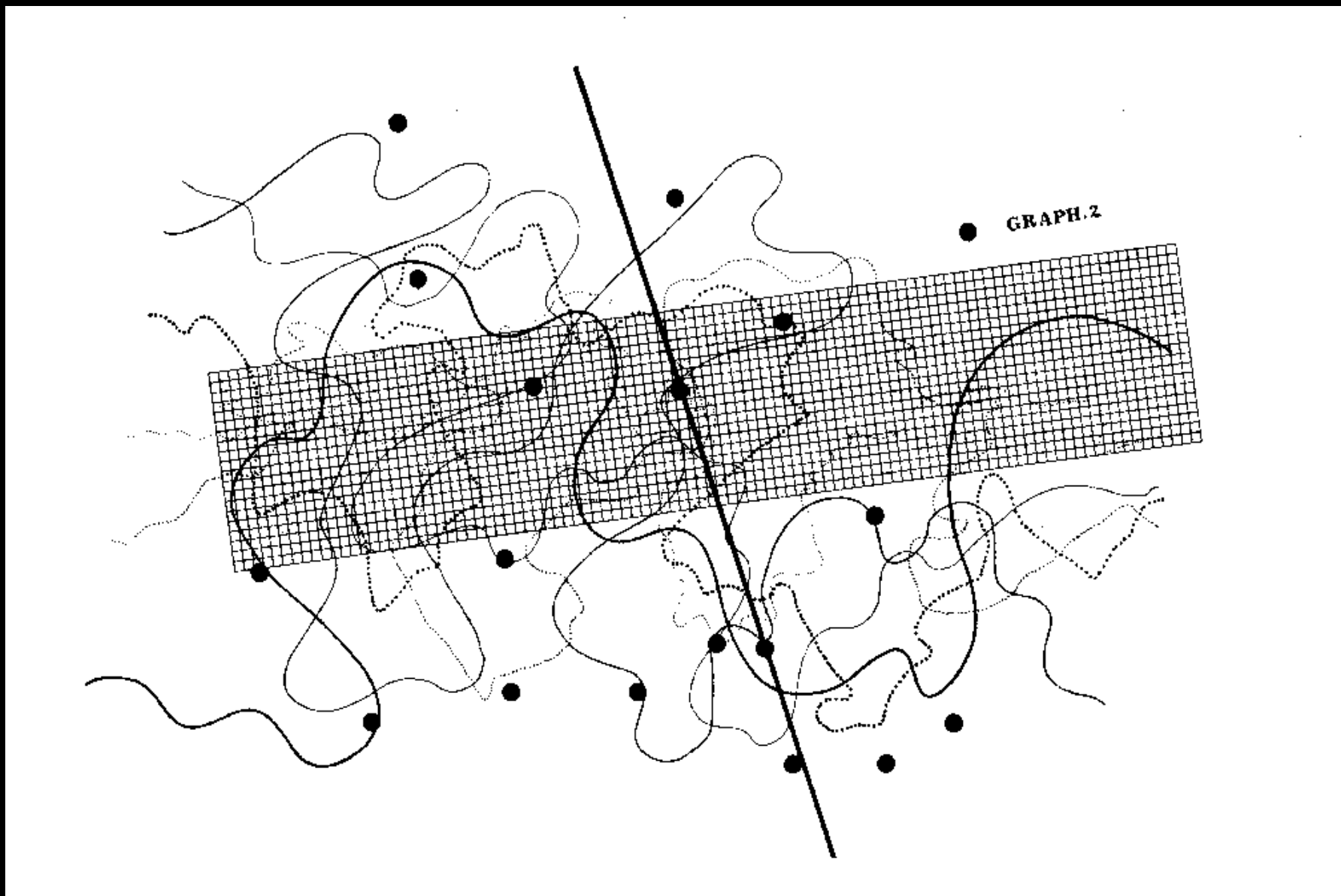
- už roku 1910 začínají **futuristé** pořádat neotřelé akce tzv. „velké večírky“ (grande serata) - zprostředkovávána fónická poezie, přednes byl netradiční a dynamický, často synoptický.
- běžným jevem bylo mísení nejrůznějších zvuků, optické mixáže a zapojování diváků.
- podobné rysy i měly večírky **ruské předrevoluční avantgardy**, na kterých bylo také zapojováno publikum
- zakladatelský význam pro akční umění měli svými kabarety a večírky (soirée) **dadaisté**, jejichž hnutí vzniklo roku 1916 v Curychu založením Kabaretu Voltaire
- jejich vystoupení byla koláží nejrůznějších absurdních výstupů (např. simultánní recitace hláskových básní, do ní vstupující výkřiky a šepot několika osob) v rozličných provokativních maskách a kostýmech

- ve 20. letech dominantní postavení na výtvarném poli přebírá **surrealismus**, který navazuje na dadaistický prvek náhody a rozvíjí jej dále v automatických textech a kresbách
- také pořádali své večírky - proslulý je zejména ten, který byl uspořádán v lednu 1920 v Paříži v Palais des Fetes, jednalo se o tzv. „literární pátek“ - mohl být připodobněn k akci Johna Cage konané v roce 1952 v Black Mountaine College - tzv. *Theater Piece No. 1*
- tato Cageova akce je považována za vůbec první happening

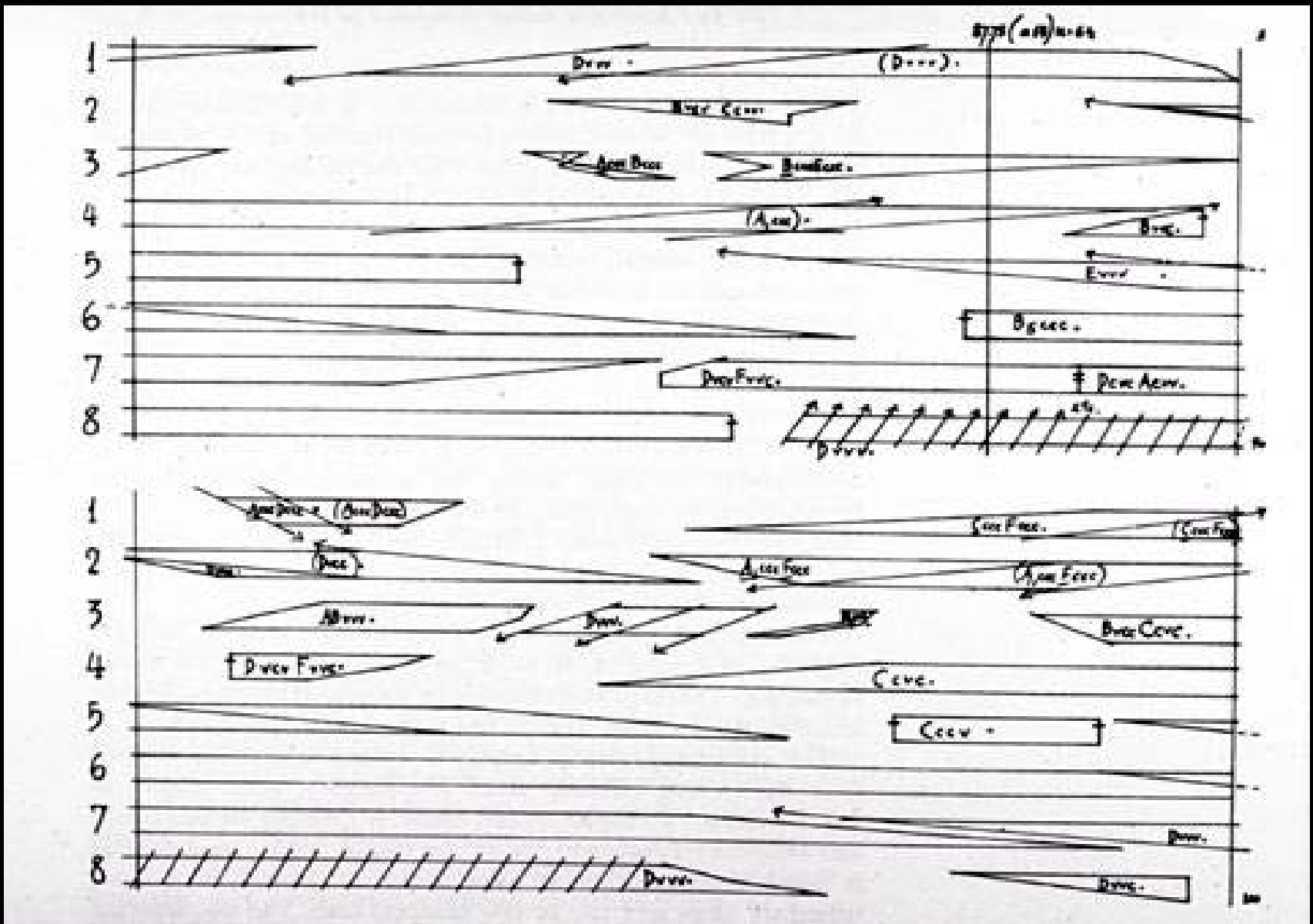
VÝBĚR Z DÍLA

-**aleatorická hudba** = ve sféře hudební kompozice styl, jehož hlavním určujícím znakem je náhoda – určitá část kompozice je ponechána náhodě, nikoliv však naprosté, protože podmínky náhodných jevů v díle jsou vždy pevně definovány

- aleatorickou hudbou úzce souvisí **grafický zápis hudby**
- ten se provádí prostřednictvím netradičních symbolů nebo textů a jeho úkolem je zprostředkovat hudebníkovi informaci o hraném kusu jiným než notovým záznamem

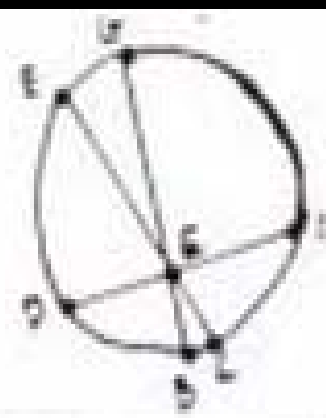
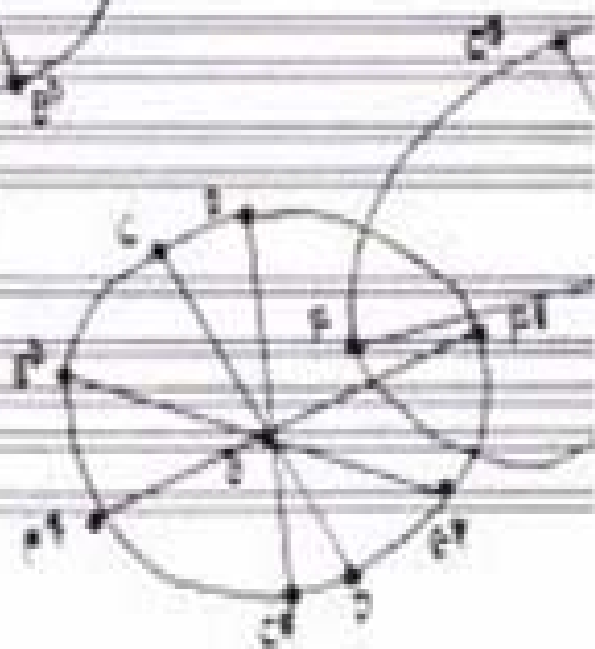
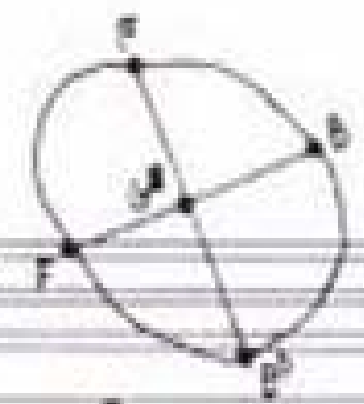
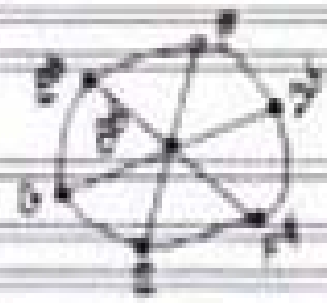
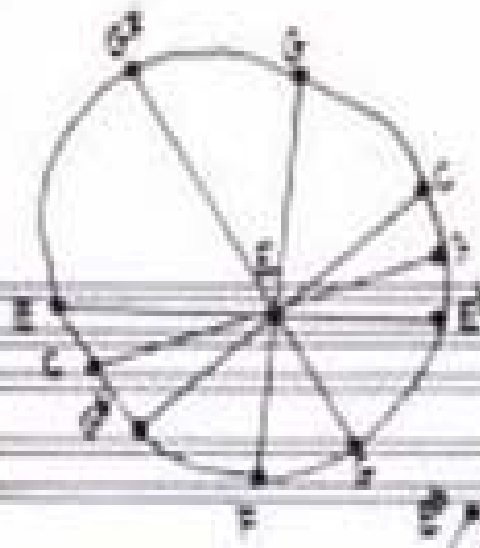
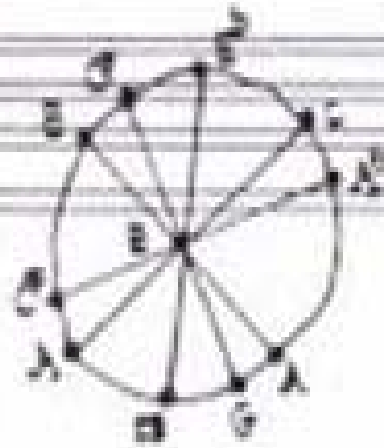
John Cage – Fontana mix, 1958

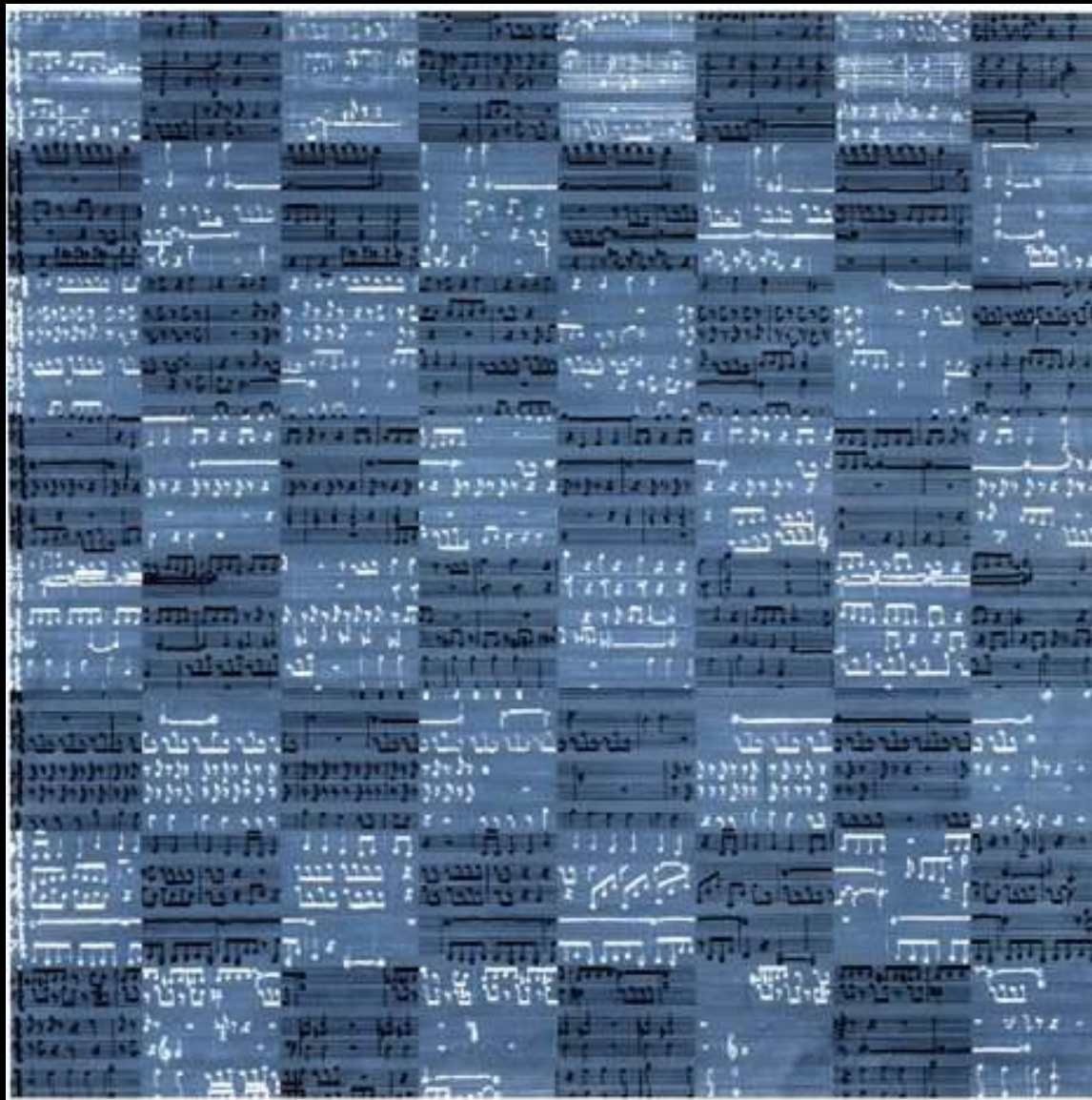

John Cage – Williams mix, 1952

Handwritten musical notation consisting of a series of vertical lines and dots, likely representing a scale or rhythmic pattern, positioned along the left margin of the page.

John Cage – Chess piece, 1944; premiéra 2005

- pro Cage a jeho tvorbu měl obrovský význam zen-buddhismus, díky němuž objevil fenomén ticha
- ticho vnímal jako hudební ekvivalent naprosté – ryzí nicoty
- došel k závěru, že absolutní ticho neexistuje
- odmítal jakýkoliv hierarchický pořádek a prosazoval rovnoprávnost úmyslně, ale také neúmyslně vyluzovaných a vydávaných zvuků a hluků
- i sebemenší hluk má pro Cage hudební hodnotu
- Cage tvořil a skládal od roku 1931 až do své smrti v roce 1992, vytvořil tak několik desítek skladeb a grafických záznamů

4'33'' (1952)

- skladba s názvem 4'33'' skládající se z vět z vět 33'', 2'40'' a 1'20''

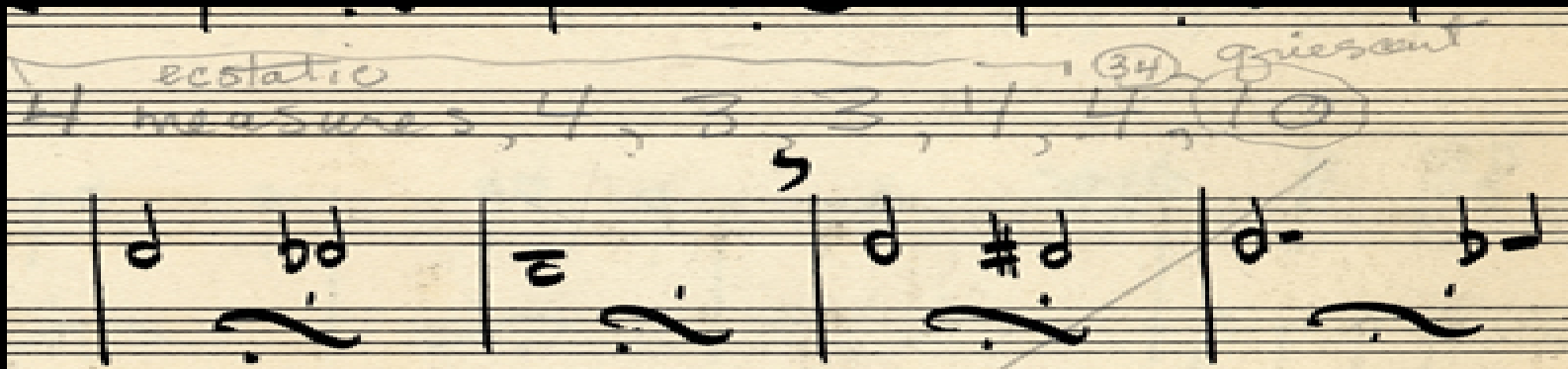
- tyto jednotlivé věty interpretoval David Tutor tak, že před zahájením vždy zavřel víko klavíru a ukončil skladbu jeho otevřením.

- tóny, kvůli kterým se posluchači dostavili, se neozvaly

- místo toho v sále byl stále větší hluk a návštěvníci si postupně uvědomovali, že ten hluk způsobují oni

- ukázka interpretovaná Davidem Tutorem:

<http://www.youtube.com/watch?v=HypmW4Yd7SY>

NOTE: THE TITLE OF THIS WORK IS THE TOTAL LENGTH IN MINUTES AND SECONDS OF ITS PERFORMANCE. AT WOODSTOCK, N.Y., AUGUST 29, 1952, THE TITLE WAS 4'33" AND THE THREE PARTS WERE 35", 2'40", AND 1'20". IT WAS PERFORMED BY DAVID TUDOR, PIANIST, WHO INDICATED THE BEGINNINGS OF PARTS BY CLOSING, THE ENDINGS BY OPENING, THE KEYBOARD LID. AFTER THE WOODSTOCK PERFORMANCE, A COPY IN PROPORTIONAL NOTATION WAS MADE FOR IRWIN KRAMER. IN IT THE TIMELONGTHS OF THE MOVEMENTS WERE 30", 2'23", AND 1'40". HOWEVER, THE WORK MAY BE PERFORMED BY ANY INSTRUMENTALIST(S) AND THE MOVEMENTS MAY LAST ANY LENGTHS OF TIME.

FOR IRWIN KRAMER

Theater Piece No. 1

- pro výtvarné umění je jedním z jeho nejpodstatnějších „děl - koncertů“
- uspořádaný v roce 1952 na Black Mountain College
- tato akce je některými považována za první happening
- při tomto koncertě Cage ze žebříku „dirigoval“ improvizovaný tanec Merce Cunninghama, hudbu Davida Tutora, čtení poezie a prózy, promítání filmů a výstavu bílých obrazů Roberta Rauschenberga.
- toto dílo „nebylo zkoušeno, nemělo scénář, každý z aktérů měl na svoji aktivitu volně vymezený čas. Navíc se toto představení nekonalo na jevišti, ale přímo mezi diváky.“ [1]

[1] MORGANOVÁ, Pavlína. *Akční umění*. Olomouc: Votobia, 1999, s.

Atlas Eclipticalis (1961 – 1962)

- v této skladbě je mapa hvězdné oblohy přiložená na notový papír, kde hvězdy vytvářejí noty
- zde Cage pracuje s náhodou, která má však svým způsobem daná pravidla postavením souhvězdí, jedná se tedy o alegorickou skladbu

-přínos Johna Cage je nepopiratelný

-jeho tvorba programově se odpoutávájí od řádu, pracující s náhodou a možností výběru, přenášející na interpreta velkou část odpovědnosti za dílo a která proces a koncept komponování pokládala za nedílnou součást výsledného díla je předznamenáním nového uměleckého proudu v 60. letech 20. století – akčního umění

-Cage do své práce zapojil nejen nové, neotřelé zdroje zvuku (např. oscilátory, generátory, elektronická hudba), které pro něj mají všechny hudební hodnotu, ale pracuje také s tichem, přičemž dochází k závěru, že absolutní ticho neexistuje

-v neposlední řadě zapojuje do svých představení i další umělecké žánry – tanec, poezii, obrazy

-jeho tvorba je experimentem nejen na poli hudebním, ale také výtvarném, intermediálním a i filozofickém

-Cage otevřel dveře k absolutní svobodě v tvorbě

POUŽITÉ ZDROJE

MORGANOVÁ, Pavlína. *Akční umění*. Olomouc: Votobia, 1999. 269 s.

ZHOŘ, Igor. *Akční tvorba*. 1.vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1991. 84 s.

KURZ, Ivan: *Quo vadis, homo aneb Jak John Cage bořil modly tak dlouho, až se sám modlou stal*. <http://plone-disk.amu.cz/archiv/rocnik-2005/disk-13-zari-2005/quo-vadis-homo-aneb-jak-john-cage-boril-modly-tak-dlouho-az-se-sam-modlou-stal/>

PANTŮČEK, Viktor: *O počátcích hudebního experimentování v Československu*

<http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=1129>

<http://www.artandculture.com/cgi-bin/WebObjects/ACLive.woa/wa/artist?id=25>

<http://www.muzikus.cz/klasicka-hudba-jazz-recenze/John-Cage-Sonaty-a-interludia-pro-preparovany-klavir~03~leden~2006/>